

USA

INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"TOPICAL ISSUES OF SCIENCE"

**20-NUMBER
5 FEBRUARY**

[HTTP://WWW.INTEREUROCONF.COM](http://www.intereuroconf.com)

USA 2026

International Scientific and Practical conference
"ACTUAL ISSUES SCIENCE"

20nd part, 2-424 pages.

Committee List for
 2025-2026

EDITOR-IN-CHIEF:

Todd Kanada, PharmD, BCNSP, BCCCP, FASHP, FTSHP, FASPEN

Xeyli Barns, MS, CPhT

Tina C. Bek, PharmD, MSCR, BCPS

Abimbola Farinde, PharmD

Keytlin Gibson, PharmD, BCPS

Ketrin Pidkok, PharmD, BCPS

Khanh-Hau Moss, MS, PharmD, BCPS

Mishel, Yazdchi, PharmD

05.02.2026

YOSHLAR MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA KITOBXONLIK MADANIYATINING INSTITUTSIONAL AHAMIYATI

To'rabayeva Ra'no Ergash qizi

Jizzax viloyati Arnasoy tuman Axbarot-kutubxona markazi direktori

Tojiyeva Moxichehra Islom qizi

Jizzax viloyati Arnasoy tuman Axbarot-kutubxona markazi Abonementlar va foydalavchilarga xizmati mutaxassisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada yoshlar madaniyatini yuksaltirishda kitobxonlik madaniyatining tutgan o'rni va ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Unda kitobxonlikning shaxs ma'naviy kamoloti, tafakkur kengligi, tanqidiy fikrlash hamda ijtimoiy faollikni rivojlantirishdagi roli yoritib berilgan. Shuningdek, yoshlar o'rtasida mutolaa madaniyatini shakllantirishda ta'lim muassasalari, oila va jamiyatning hamkorligi masalalari ko'rib chiqilgan. Maqolada zamonaviy axborot texnologiyalari sharoitida kitobxonlikni rivojlantirishga qaratilgan samarali usul va tavsiyalar ilgari surilib, yoshlarning intellektual salohiyatini oshirishda kitob mutolaasining muhim omil ekani asoslab berilgan.

Kalit so'zlar Yoshlar madaniyati, kitobxonlik madaniyati, ma'naviyat, mutolaa, intellektual salohiyat, ma'rifat, ta'lim-tarbiya, ijtimoiy ong, shaxs kamoloti

Kirish: Hozirgi globallashuv, axborot oqimlarining keskin ortishi va raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi sharoitida yoshlar madaniyatini yuksaltirish masalasi jamiyat taraqqiyotining strategik vazifalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Yosh avlodning ma'naviy-axloqiy kamoloti, intellektual salohiyati va ijtimoiy faolligi bevosita ularning madaniy saviyasi, bilimga bo'lgan munosabati hamda kitobxonlik madaniyatining shakllanganlik darajasi bilan chambarchas bog'liqdir. Shu boisdan ham, kitob mutolaasi yoshlarni har tomonlama yetuk shaxs sifatida tarbiyalashning muhim omili hisoblanadi. Kitobxonlik madaniyati shaxsning tafakkur doirasini kengaytirish, mustaqil va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhini shakllantirishda muhim tarbiyaviy vosita bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, yoshlar ongida sog'lom dunyoqarashni qaror toptirish, ularni ma'naviy tahdidlardan himoyalash, bo'sh vaqtni mazmunli tashkil etish jarayonida mutolaaning ahamiyati beqiyosdir. Biroq zamonaviy axborot makonida ijtimoiy tarmoqlar, qisqa va yuzaki axborotlar ustuvorlik kasb etayotgani yoshlar orasida chuqur mutolaaga bo'lgan qiziqishning pasayishiga sabab bo'lmoqda. O'zbekiston Respublikasida yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish va mutolaaga bo'lgan qiziqishni oshirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri etib belgilangan. Mamlakatimizda qabul qilingan farmon va qarorlar, davlat dasturlari hamda ta'lim sohasidagi islohotlar yoshlar orasida kitob o'qish muhitini yaxshilash, kutubxonalar faoliyatini modernizatsiya qilish, elektron va

an'anaviy kitob resurslaridan samarali foydalanishni kengaytirishga qaratilgan. Bu esa kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda tizimli yondashuvni taqozo etadi.

Shu bilan birga, yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda ta'lim muassasalari, oila, jamoatchilik tashkilotlari hamda ommaviy axborot vositalarining hamkorligi alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu subyektlar o'rtasidagi uzviy aloqaning yetarli darajada yo'lga qo'yilmagani kitobxonlikni rivojlantirish jarayonida ayrim muammolarni keltirib chiqarmoqda. Mazkur holat ilmiy asoslangan tahlil va samarali yechimlarni ishlab chiqishni talab etadi.

1. Kitobxonlik madaniyati tushunchasi va uning nazariy asoslari

Kitobxonlik madaniyati shaxsning kitobga bo'lgan ongli munosabati, muntazam mutolaa qilish odati, o'qilgan asarlarni tahlil qilish va ular asosida mustaqil fikr yuritish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu tushuncha nafaqat o'qish jarayonini, balki shaxsning umumiy madaniy saviyasi, nutq madaniyati, estetik didi va ma'naviy qadriyatlar tizimi bilan chambarchas bog'liqdir. Pedagogik va psixologik tadqiqotlarda kitobxonlik madaniyati yoshlarning intellektual rivojlanishi, tafakkur kengligi va ijtimoiy faolligini oshiruvchi muhim omil sifatida e'tirof etiladi. Mutolaa jarayonida yoshlar o'z fikrlarini aniq ifodalash, mantiqiy xulosa chiqarish va hayotiy vaziyatlarga ongli yondashish ko'nikmalarini egallaydilar. Shu bois, kitobxonlik madaniyati shaxs tarbiyasining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

2. Yoshlar madaniyatini yuksaltirishda kitobxonlikning o'rni

Yoshlar madaniyati — bu ularning axloqiy qarashlari, ijtimoiy xulq-atvori, estetik didi va ma'naviy qadriyatlar majmuasidir. Ushbu jarayonda kitobxonlik madaniyati yetakchi vosita bo'lib xizmat qiladi. Badiiy va ilmiy adabiyotlar yoshlarning milliy o'zligini anglashiga, tarixiy xotirani mustahkamlashga hamda umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalanishiga xizmat qiladi. Kitob mutolaasi orqali yoshlar jamiyatdagi ijtimoiy muammolarni chuqur anglaydi, insoniy munosabatlarga nisbatan mas'uliyatli yondashadi hamda o'z hayotiy pozitsiyasini shakllantiradi. Ayniqsa, ma'naviy-axloqiy mazmunga ega asarlar yoshlarni vatanparvarlik, mehnatsevarlik va insonparvarlik ruhida tarbiyalaydi. Bu esa yoshlar madaniyatining yuksalishida muhim ahamiyat kasb etadi.

3. Ta'lim jarayonida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari

Ta'lim muassasalari yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatini shakllantirish va rivojlantirishning asosiy ijtimoiy institutlaridan biri hisoblanadi. Dars jarayonida qo'shimcha adabiyotlardan foydalanish, mustaqil mutolaa topshiriqlarini berish, badiiy asarlar asosida munozaralar tashkil etish yoshlarning kitobga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shuningdek, kitobxonlik tanlovlari, adabiy kechalar, "Eng faol kitobxon" kabi loyihalar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish yoshlarning o'qishga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartiradi. Kutubxonalar faoliyatini raqamlashtirish, elektron va audio kitoblardan samarali foydalanish ham bugungi ta'lim jarayonida muhim pedagogik imkoniyatlar yaratmoqda.

4. Oila va jamiyat hamkorligida kitobxonlik muhitini shakllantirish

Yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oila va jamiyatning o'рни beqiyosdir. Oilada kitobga bo'lgan ijobiy munosabat, ota-onaning shaxsiy namuna ko'rsatishi yoshlarning mutolaaga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Farzandning bolalik davridayoq kitob bilan do'stlashuvi kelgusida uning madaniy saviyasi va ma'naviy yetukligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Jamiyat miqyosida esa ommaviy axborot vositalari, madaniy-ma'rifiy muassasalar va jamoat tashkilotlari orqali kitobxonlikni targ'ib qilish yoshlar madaniyatini yuksaltirishga xizmat qiladi. Kitob yarmarkalari, adabiy uchrashuvlar, ijodkorlar bilan suhbatlar yoshlarning adabiyotga bo'lgan qiziqishini yanada oshiradi.

5. Kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari

Hozirgi davrda yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda bir qator muammolar mavjud. Jumladan, raqamli axborot vositalariga haddan tashqari qiziqish, bo'sh vaqtni mazmunli tashkil etishdagi kamchiliklar, ayrim ta'lim muassasalarida kutubxona resurslarining yetarli emasligi shular jumlasidandir.

TAKLIF VA MULOHAZALAR

Yoshlar madaniyatini yuksaltirishda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish jarayonini yanada takomillashtirish maqsadida quyidagi ilmiy-amaliy taklif va mulohazalarni ilgari surish maqsadga muvofiqdir:

Birinchidan, ta'lim muassasalarida kitobxonlik madaniyatini shakllantirishga qaratilgan tizimli mexanizmlarni joriy etish zarur. Xususan, barcha ta'lim bosqichlarida "mutolaa soati"ni muntazam tashkil etish, fanlararo integratsiya asosida dars jarayonlarida badiiy, ilmiy va ommabop adabiyotlardan foydalanishni kengaytirish yoshlarning kitobga bo'lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi.

Ikkinchidan, yoshlar orasida kitobxonlikni ommalashtirishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Elektron kitoblar, audiokitoblar, mobil ilovalar hamda onlayn kutubxonalar faoliyatini rivojlantirish orqali raqamli muhitda kitob mutolaasini targ'ib etish yoshlar uchun qulay va jozibador sharoit yaratadi.

Uchinchidan, oila institutining kitobxonlik madaniyatini shakllantirishdagi rolini kuchaytirish lozim. Ota-onalarda kitob o'qishga bo'lgan mas'uliyatni oshirish, oilaviy mutolaa an'alarini yo'lga qo'yish, uy sharoitida kichik kutubxonalar tashkil etish yoshlarning madaniy va ma'naviy rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

To'rtinchidan, kutubxonalar faoliyatini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish zarur. Kutubxonalarni faqat kitob saqlanadigan maskan emas, balki yoshlar uchun ma'naviy-ma'rifiy va intellektual muloqot markaziga aylantirish, adabiy uchrashuvlar, kitob taqdimotlari, munozaralar va ijodiy tanlovlar tashkil etish kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Beshinchidan, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlarda kitobxonlikni targ'ib qiluvchi ijtimoiy loyihalarni kengaytirish lozim. Mashhur ziyolilar, yozuvchi va olimlar ishtirokidagi targ'ibot materiallari, tavsiyaviy ro'yxatlar hamda kitob sharhlari yoshlar orasida mutolaaga bo'lgan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Oltinchidan, yoshlarning individual qiziqishlari va ehtiyojlarini inobatga olgan holda kitob tanlash madaniyatini rivojlantirish muhimdir. Bu borada psixologik va pedagogik yondashuv asosida tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxatini shakllantirish, yoshlarning mutolaa savodxonligini oshirish maqsadga muvofiqdir. Yuqoridagi taklif va mulohazalar yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatini tizimli rivojlantirishga, ularning ma'naviy-axloqiy va intellektual salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi hamda jamiyat madaniy taraqqiyotining barqarorligini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, yoshlar madaniyatini yuksaltirishda kitobxonlik madaniyati muhim ijtimoiy-ma'naviy omil hisoblanadi. Kitob mutolaasi yoshlarning dunyoqarashini kengaytirish, mustaqil va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Kitobxonlik madaniyati nafaqat bilim olish vositasi, balki shaxsning ma'naviy kamoloti, axloqiy yetukligi va estetik didini shakllantiruvchi muhim tarbiyaviy mexanizm sifatida namoyon bo'ladi.

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan sharoitda yoshlar ongiga turli g'oyalar, axborotlar tez va keng miqyosda kirib kelmoqda. Bunday sharoitda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish yoshlarni zararli axborotlardan himoyalash, ularni sog'lom fikrli, ijtimoiy faol va mas'uliyatli shaxs sifatida tarbiyalashning samarali yo'li hisoblanadi. Kitob o'qishga odatlangan yosh avlod hayotiy masalalarga ongli yondashadi, jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlarga befarq bo'lmaydi va o'z kelajagi uchun mas'uliyatni his etadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ta'lim muassasalarida kitobxonlik madaniyatini shakllantirishga qaratilgan tizimli faoliyat — badiiy va ilmiy adabiyotlarni targ'ib qilish, kutubxona faoliyatini zamonaviy talablar asosida tashkil etish, kitobxonlik tanlovlari, adabiy uchrashuvlar va interaktiv metodlardan foydalanish yoshlarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, oilada, maktabda va oliy ta'lim muassasalarida kitobxonlik muhitini yaratish yoshlarning ma'naviy rivojlanishida muhim omil bo'lib qolmoqda.

Shuningdek, davlat tomonidan qabul qilinayotgan normativ-huquqiy hujjatlar va dasturlar yoshlar orasida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga mustahkam asos bo'lib xizmat qilmoqda. Bu esa kitobxonlikni qo'llab-quvvatlash, milliy adabiyotlarni targ'ib etish va zamonaviy axborot-resurslardan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Xulosa o'rnida aytish mumkinki, kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish — yoshlar madaniyatini, ularning ma'naviy-axloqiy qiyofasini va intellektual salohiyatini rivojlantirishning eng muhim shartlaridan biridir. Shu bois, ta'lim tizimi, oila va jamiyat hamkorligida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga qaratilgan kompleks va uzluksiz chora-tadbirlarni amalga oshirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. — Toshkent: O'zbekiston, 2023.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 26-martdagi PQ-4633-son qarori "Aholi, ayniqsa yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish chora-tadbirlari to'g'risida".
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida".
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 14-dekabrda qarori "Kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida".
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 15-yanvardagi 9-son qarori "Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida".
6. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch. — Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — Toshkent: O'zbekiston, 2021.
8. Jo'rayev R.H., Zunnunov A. Ma'naviyat asoslari. — Toshkent: O'qituvchi, 2019.
9. To'xtaboyev X. Bolalar va yoshlar adabiyoti hamda tarbiya. — Toshkent: G'afur G'ulom, 2018.
10. Ismoilova N. Yoshlar ma'naviyati va kitobxonlik madaniyati. — Toshkent: Fan, 2020.
11. Qodirova S. Kitobxonlik madaniyatini shakllantirishning pedagogik asoslari. — Toshkent: Innovatsiya, 2021.
12. Abduqodirov A. Ta'lim jarayonida kitobxonlik faoliyatini rivojlantirish. — Toshkent: Universitet, 2019.
13. (<http://www.lex.uz>)
14. <http://www.ziyonet.uz>